

Megjelen minden vasárnap

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

Egy évre	4 frt.
Félévre	2 frt.
Negyedévre	1 frt.
Egyes szám ára	8 kr.

SZERKESZTŐS G:

Szobotka Gusztávnál hova a lap szellemi részét illető közlemények intézendők.

MINDSZENT.

VEGYES TARTALMU HETILAP.

HIRDET SEKRE NÉZVE

a lap hátulsó (4-ik) oldala 2-helyre van beosztva. Egy hely ára 90 kr. Kínestár bélyegilleték költsége 30 kr. Az előfizetések és hirdetések díjak főtisztelőndő Keller Lajos plébános urhoz küldendők.

NYILTTÉRBE

minden egyes sor közlése 15 kr. Bérmentetlen levelek csak ismert kezektől fogadhatók el. Kéziratok vissza nem adatnak.

Tisztelt olvasóinkhoz.

Négy év előtt, vagyis 1885. febr. 22-én jelent meg lapunk első száma. Ma az utolsó számát vesszük t. olvasóink. Engedjék meg azért, hogy az alkalomból egy futó pillantást vethessünk vissza rövid múltunkra.

Lapunk négy év előtt adott programja kifejtette, hogy mi ösztönzött bennünket a lap megindítására: „azon hitben tettük ezt, hogy községünk, mely az utolsó népszámlálás szerint közel 11,00 lakost számlál, melynek képe az utolsó évtized alatt egészen megváltozott, a hol az intellektuális elem meglehetősen mérvben szaporodott, a hol a községi élet egészen átalakult, az ipar és kereskedelem fejlődésben van, szóval ma már új idők, új emberek: méltán sikra szállhat a szellemi téren is és elvárhatja, hogy legyen egy oly erős organuma, a mely jogos igényeinek és kívánalmainak kielégési ést követel, óhajtja nyilváníttja, érdekeinket hű védelmezője és istapolója.”

Lapunk ez alapon megjelent. A próba évet sikerrel állta meg, mi aztán ösztönül szolgált a közlekedésnek arra, hogy annak további fennmaradását biztosítsa. E lelkesedés lett csakhamar nyomdánknek is szülőanyává.

Haladásunk félreismerhetlen ieleként üdvözöltük községünk e két kulturális faktorát: a lapot s nyomdát. A két kulturális emeltyű képviselőit csakhamar egy három évre szóló szerződés fűzte együvé melynek értelmében a lap három évig fenállott, s a helyi nyomdában nyomtatott. E határidő ma lejárt; szerződésünk a mai napon megszűnt. Ut török voltunk: beigazoltuk, hogy vállvetett munka s községünk parányi jóindulata s pártfogása mellett egy lap községünkben fenállhat. Vissza vonulunk, hogy a lap szerkesztés és fentartás terén egy új alkotásnak — mit előre is üdvözlünk, engedjük át a haladásnak általunk kijelölt, s részben megjárt ösvényét.

Hogy adott programunkat miként teljesítettük be; mennyire iparkodtunk a közzétételre, mint az anyagi téren előmozdítani; a szépet jót s hasznost meghonosítani; közérkölséget istápolni, a bírálatot t. olvasóink hőlesességére bizzuk.

Mielőtt azonban a tollat letennénk kezünkben, elnem mulaszthatjuk, hogy utoljára is hálánk s kegyeletünk adóját le ne rójjuk mind azoknak, kik bennünket lapunk fentartása körül hathatós támogatásukban részesítettek. Miért is lapunk nagy-lelkű Moecenása: Pallavicini Sándor ögróf ur ö méltósága, ki lapunkat nem csak tetemes anyagi segélyben részesíté, de kegyes volt azt a szellemi téren is magas figyelmére méltatni; továbbá lapunk érdemes alapító egyesülete; t. előfizetőink, s mindazok, kik lapunk tartalmát becses dolgozataikkal gazdagítani szivesek voltak, fogadják bensőbb hálásunkat s legőszintébb köszönetünket.

A mi végül bennünket a „Mindszent”

szerény munkásait illet, önérettel jelenthetjük ki, hogy a mit lapunk körül tettünk, tettük egyedül s kizárólag a közzé érdekeiben, nem számítva elismerésre, nem jutalomra. Önzetlen fáradságunk díja azért mégis megvan, s e díj kedvesebb nekünk a cserénél; illatosabb minden hervatag virágból font koszorúnál, s e díj nem más, mint azon édes öntudat, hogy munkálkodtunk a közzé érdekeiben annyit, mennyi csekély erőnkől tellett. Ennél szebb jutalomra soha se számítottunk, mert örökre igazak egyik jeles írónk ama szavai:

„A legszebb jutalom a tiszta szándék öntudatában fekszik.”

A vasut.

A mit a vasut kérdés megvalósulása felé közelget, úgy élénkül meg az eszmecsere annak miként s mily irányban leendő kiépítése körül.

Előtünk fekszik a „Szentesi lap” cikksorozata, melyben ez ügyet legújabb fejtegeti.

Mivel e sorok olvasója, közérdeklőségénél fogva e közleményeket ösméri, nem tartjuk szükségesnek azokat, bár kivonatossan is, ismételni, hanem fejtegetéseink rendén fel fogjuk említeni a helyet, melyre vonatkozni óhajtunk.

A „Sz. L.” cikkezése oda concludál, hogy épüljön ki a vasut minél előbb, a szentes-hmvásárhelyi direct irányban s a 600 ezer forintban preliminált öszköltség felé 300 ezer forintot vállalja magára a vármegye e másik felét majd elő teremti Szentese, H.-M.-Vásárhely, gróf Betlen stb.

Alapítja pedig ezen következtetést 2 hamis basisra. Az egyik, hogy a szentes-vásárhelyi vasut a szegvár-mindszenti kerülvél nem hozza Vásárhelyt közelebb a fővároshoz, mint az jelenleg Szegeden át van, a másik, hogy Derekegyház és Mágocs szállítmánya több, mint Szegvár és Mindszenté együtt és így inkább érdemes e két nagy uradalomnak adni direct vasutat, mint a vármegye e jelentékeny két községének.

Igyekezni fogunk az alábbiakban e két alap helytelenségét kimutatni s akkor a reá épített következtetések önmagukban dőlnek meg.

Az előtünk fekvő adatok szerint H.-M.-Vásárhely-Csaba—Szolnok—Budapest 262.0 km.

Vásárhely—Szeged—Cegléd—Budapest 222.0 Vásárhely—Szeged—Szabadka—Budapest 242.0 Vásárhely—Csaba—Szolnok—Hatvan 230.0 km „ Szeged—Cegléd—Szolnok—Hatvan 240.0 km.

Ezek az eddigi összeköttetések.

A kiépítendő vasutat szentes-től h.-m.-vásárhelyig 36.0 km. hosszúnak véve fel lesz:

H.-M.-Vásárhely Budapest 214.0 km.

H.-M.-Vásárhely Hatvan 182.0 „

és a m. kir. államvasutak vonalaival szemben a legkisebb távbeli megtakarítás Budapest felé 28.0 km., Hatvan felé 48 km.

az osztr.-magyar államvasutak szembemben Budapestre 8.0 km. Hatvan felé 58.0 km.

Ha ez utóbbi összeköttetésnél tekintetbe vesszük, hogy az árukat Szegeden a majdnem teljesen szünetelő összeköttöt vasuton vagy a közuti vasuton kell átszállítani s ezen felül a Hatvan felé irányított áruknak még Cegléd-ről Szolnokra átvitele mily késedelmes, alig kell e tárgyhoz megjegyzést fűzünk.

A „Sz. L.” cikkirója sokkal nagyobb fontosságot tulajdonított a direct vonal által megtakarítható 4—5 km. utkülönbözethetnek, sem hogy elzárkózhatnék azon 8.0 km. utkülönbözethet fontossága elől, mely a Vásárhely Szeged—Budapest és Vásárhely Mindszent—szentes—Budapesti vasuti vonal közt van.

A „Sz. L.” f. évi február hó 12-ik. számában — jóhiszeműleg — az állitatk, hogy H.-M.-Vásárhelyről Szegeden át Budapest ép annyira esik mint a kerülvél építendő új vasuton. S minthogy a cikk írója mindenképp alaposan tájékozottnak látszik, ezen állitása pedig adatainkkal sehogy sem egyezett, utána néztünk hol a tévedés és azt hisszük, hogy megtaláltuk. A távolság ugyanis H.-M. Vásárhelytől Szeged m. á. v. 25.0 km. Szeged o. á. v. Budapest 190.0 km. és ez lenne 215.0 kmt. Ezen adat szerint tényleg csak 1.0 km-rel lenne kedvezőbb az új vasut, de ehhez jön az összeköttöt vasut 7.0 km. hosszú vonala s ez együtt megadja a fent kimutatott 8.0 km. ut előnyt.

Lássuk már most Derekegyháza és Mágocs helyzetét a vasuthoz.

Ha nem csalódunk a „Sz. L.” cikkirója a szajol-vásárhelyi vasut azon alternatív tervezetét óhajtáná látni, mely a Károlyi uradalom kedvéért a direct vonalat a szegvár-h.-m.-vásárhelyi tvhatósági uttal párhuzamosan haladva, az uradalmak és Mindszent részére az u. n. Ludas parton, a Pallavicini uradalom földje sarkánál szándékolt állomást állítani.

Ezen esetben, hogy a vasuti állomás az érdekelt felek által megközelíthető legyen, elsősorban úgy Mindszenttől, mint a vásárhelyi ut mentén levő Hármass határtól a jelenleg 3 öl széles dűllöt — hossza 9.0 km. — kelene kiszélesíteni és járhatóvá tenni. De erről később.

Mármost feltéve, de meg nem engedve hogy Derekegyháza és Mágocs egy vasut-építés kérdésénél nyom annyit mint a 6000 lakossal bíró Szegvár és a 11000 lakosu Mindszent, még akkor sincs az a cél elérve ami a cikksorozatban felhozatik, mert Derekegyháza ezen vasut állomástól 13.0 km. távolra esnék, míg a szentesitől 12.0 km-re Mágocs pedig 23.0 km-re, míg az orosházitól 15.0 km. távol (vasuti kerüle 41.0 km.) a Szentesitől 22.0 km, de vasuti megtartása 12—13 km a ludasi állomással szemben.

Már most feltéve, hogy ezen uradalmak a vasuti szállitást akarják igénybe venni, úgy bizonyára a közelebbi Szenteset fogják választani, ahova már is gondozott

ut vezet, ahol a szállító fuvarosnak van magát hol megbuzni, ahol 12—13 km. vasuti szállítást tud megtakarítani, a hol feladandó tömeges áru számára elegendő raktár fog rendelkezésére állani és nem használja azt a pusztá közepére lökött fel és lerakó állomást a mely ezen előnyekkel szemben semmit sem tud nyújtani.

De eltekintve mind ettől a mágocsi uradalom valószínűleg jövőben is Orosháza-ra fog szállítani nem csak mert 7—8 km. közelebb esik, de mert azt a 40 km. vasuti szállítási különbözetet bőven megfizetik azért a címért, hogy a gabona Orosházán adott fel!

Azt hisszük ezekből eléggé világos mennyire tarthatatlan az a két fő indok, mely h.-m.-vásárhelyi direct vasut mellett felhozott.

Mielőtt a vasut építés legfontosabb kérdésre, a pénzügyire, térnénk át, egy ezzel kapcsolatos kérdést kell egész mesztelenségében feltárnunk, melyen a „Sz. L.” könyvedén átfutott.

Ha ezen vasut kiépül, amit őszintén óhajtottunk és még mindig remélünk — vászassék bármely irány is, a közönségnek csak ugy lesz használható, a közcél szolgálataiba csak akkor fog beállni, ha az minden időben megközelíthető lesz, szóval ha az állomásokhoz az érdekelt közönségekből jó vagyis műt, fog vezetni.

Ha Derekegyháza és Mágocs ezen kérdésnél tekinteten kívül hagyatik is, ami ugyancsak bajos dolog lesz; a „Sz. L.” által promonált vonat kiépítése esetén Szegváron 5°, Mindszenten 6° km. műt lenne építendő.

Mivel pedig az új közmunka törvény avaslat előre láthatólag hamarabb lesz örvény mint a vasut kiépül, ami ugyan eljesen egyre megy, figyelembe kell venni ezen tvj. határozmányait is, mert azok a vasut realizálásakor már törvényerőre emelhetnek és annak 29 és következő §§. lépnek érvénybe melyben a legkedvezőbb esett, ha vasut az érdekeltégi arányhoz csak 1/3-al járul.

Mint hogy azonban itt arról van szó, hogy a vasut elő állítsái költségeinek is felét a vármegye viselje, az utépítési arány megállapítása ugy is másodlagos kérdés lesz.

Hogy legalább hozzávetőleg tudjuk pénzértékben miről van szó, fel kell említenünk, hogy fent említett 11° km. ut építési költsége cca 120 ezer forint igényelend s annak fentartása ugyan ekkora tőkének felel meg, melynek a fent hivatkozott törvény határozmányai szerint 1/3-át a tvhatóság 1/3 a vasuti érdekeltég és 1/3 az érdekelt község tartozik viselni.

Mint hogy pedig a „Sz. L.”-ban az teleztetik fel, hogy a vármegye a 600 ezer frtban preliminarált vasutépítési költségéből 300 ezer frtot vállaljon el ennek járuléka pedig a fenti számítás szerint az utépítéséből 20 ezer forint, a vármegyét illető 1/3 pedig 40 ezer frtot teszen, a vármegye ezen rövid vasut vonal mellett 360 ezer frtal lenne lekötendő.

Hogy ezzel szemben a vármegye közmunka alapja ezen terhet mennyire bírja ki fog tűnni az allábbiakból.

Csongrádvármegyének az új törvény értelmében közmunka alapul szolgáló egyenes állami adóját 450,000 frtban véve fel, ebből a mininálío tételek alapján levonandó.

1. A 10 frtnál kisebb adót fizető és igavonó állattal nem bíró 13399 egyen adója 62410 frt 10 kr.
2. A 10 frtnál kisebb adót fizető, de igavonó jó-

szággal bíró 4230 adozó 69638 frt 70 kr.
adó.al összesen 132048 frt 80 kr.
marad tehát utadónak alapul kerekszámában 368000 frt.

Ha feltesszük, hogy a fokozott követelményekkel szemben a vármegye a megengedett maximalis % fogadja el és a megengedett legnagyobb minimalis összeget állapítja meg a kis adozókkal szemben, ugy lesz a közmunka alap bevétele:

1. 10% utadó	36800 frt
2. 13499 egyén 1 frt 50	20100 „
3. 4230 igás 3 „ —	12690 „
összesen	64590 frt

Ezzel szemben áll a jelenlegi rendes évi utfentartási kiadás és egyelőre a Dorosmának és Csongrádnak elvállalt terhes kötelezettség, ami legkisebb számítás szerint 35000 frt maradna tehát 29600 frt ami 6 1/2% amortizáció mellett 455 ezer frt tőkének felel meg.

Látjuk tehát, hogy a vármegyének, igen kedvező számítás mellett s az adozókat tul terhelve meg van az anyagi módja a fent elő tüntetett 360,000 frt szükséglet előteremtésére, de akkor egyfelől hosszú időre magára kell venni a törvényben megengedendő legnagyobb terheket, aminek elvállalása kétes, és le kell mondan, legalább 15 évre arról, hogy közlekedési eszközeit egy lépéssel is előbbre tehesse.

S mind ezeket feltételezve is ott állunk, hogy a szükséges vasutépítés tőkének csak fele van meg.

Ha azonban az, a sokak által perhorस्कált, kerülő vonal építenék ki, a dolog egészen másként állana.

A „Sz. L.” alapszáma, mint teljesen megbízhatókat véve alapul, 36 ^o vasut 18000 frtjával kerülne	648000 frtba
4 km. közut járuléka a fenti szerint előre nem láthatók	25000 „
összesen	70,000 frt

amelyhez a vármegye az állam posta szállításiért és a vicinalis vasuti törvény alapján Szentes város Mindszent Szegvár frttal járulván, a fedezett lesz 660000 frt

s a hiányzó 40000 frtot talán csak kilehetne Vásárhelytől is eszközölni, ha ugyan az engedményes gróf maga nem fektetvén be ezer összeget a bizonyára mielőbbi dusan jövedelmező vasutba.

Az 5 km. kerülő tehát oly biztos 260 ezer frt tőkét juttat a vasut építéshez, melyből a több és kevesebb kiadás levonása után fennmarad 17000 frt, melyet Szentes sem Vásárhely p/rtolni nem szándékozik.

Nincs benne kétségünk, hogy Csongrádvármegye magára fogja vállalni az öt megillető vezér szerepet s ha meghozza ehhez a súlyos anyagi áldozatot a szereshető jótéteményekben egyenlően fogja részesíteni mind azon községeket, melyeknek ehhez joguk van.

Az ügy intézői azonban sohase feledjék, hogy nem a világ forgalomnak építenek utat, hanem a saját édes szülőföldjüknek kell megteremteni az anyagi haladás, a gazdasági boldogulhatás eszközeit.

Ne feledjék, hogy azon vonalak, melyek a távol keletet a messze nyugattal összekötni hivatva vannak felettünk és alattunk rég teljesítik nagyszerű hivatásukat s elégedjenek meg azzal, ha e nagy folyókhoz tápláló kiscsatornát húzhatnak, melyen

hozzánk is eljut a világ forgalomból egy kis felesleg, ami azonban épen elegendő arra, hogy e tejjel mézzel folyó kanaanból lecsapolja azt a felesleget a melybe belefuladnánk, amely elegendő arra, hogy megteremtse azon hiányzó kereskedelmi és ipari forgalmat, mely nélkül tartós jólét, gazdasági és haladás nem képzelhető.

Ne feledjék az intézők azt sem, hogy a befektetendő vármegyei tőkéhez Szentes után a vármegyében ezen két község járul a legnagyobb összeggel s midőn ezen felül önmagukat érdekeltégük arányában önszántukból is terhelik, méltán reménylik és várják méltányos igényeik kielégítését.

Műszaki leírás

a szentes—mindszenti tvhatósági utnak műttá leendő kiépítéséhez.

(Folyt. és Vége)

Szükséges pedig ekkora személyzet nem csak azért, mert egy időben több helyen fog munka folyamatban lenni már az első évben is, de főleg a munkálat pontos kivitele, a szükséges lezárolási adatok előkészítése végett is.

Az így felmerülő költség cca 10,000 frt, az összkiadásnak alig 2 1/4 százalékát teszi ki, a mi igen mérsékeltnek mondható.

A felmerülendő kisajátítások keresztül vitele végett a vármegyei ügyész a művezetővel együttesen lesz hivatva eljárni s a felmerülendő költségek fedezésére az előirányzatba 5000 frt vétetett fei.

Előre nem látható kiadások címén a szokott 5% helyett csak 15,000 frt vétetik föl azért, nehogy az ily igénybe nem vett, de tedezendő kiadások az előirányzatot ok nélkül megdrágtítsák.

Könnyebb áttekinthetés és összehasonlítás kedvéért alábbiakban felsoroltatik az egész 20.600 km. hosszú utvonat építési költségei, ha az ut tisztán kongó téglával, vagy egész hosszában a javaslatba hozott kockakő és hasitványból álló vegyes burkolattal láttatnék el.

A csupán hasitványból álló burkolat, mint magában meg nem felelő, combinatióba sem hozatik, mert ezen sok fentartási költséget igénylő egyenetlen felületénél fogva gyors hajtásra teljesen alkalmatlan s a járműveket feletébb rongáló kövezési mód legfeljebb kisebb forgalmu s igen rövid ut-szakaszokra használható, ámbár előállítási költsége akkora, mint a kongótégla burkolaté.

Az előállítási költségekhez csatoltatik mindkét utnemnél a fentartási költségnek megfelelő tőkésített összeg is.

I. Teljesen kongótéglával burkoltan kiépítve kerülne a 20.6 km. hosszú ut:

- a) Építési költségek. Összesen 440,550 frt 24 kr.
- b) Fentartás. Összesen 19296 frt.

II. A tervezet szerinti kocka és hasított kő utburkolat 20.6 km. hosszban kerülne.

- a) Építési költségek. Összesen 424,779 frt 48 kr.
- b) Fentartás. Összesen 23,383 frt 32 kr.

III. A javaslatba hozott építés mód mellett.

- a) Építési költségek. Összesen 444,429 frt 96 kr.
- b) Fentartás. Összesen : 19,580 frt 60 kr.

A fenti összehasonlításból látható ugyan, mint az már e műszaki leírás elején is kiemeltetett, hogy a teljesen kongó téglával burkolt ut lenne a legolcsóbb, de ugyan ott felsoroltattak azon érvek is, melyek a kocka és hasított kő burkolatnak részleges alkalmazását ajántossá teszik s ezek indokra való hivatkozással a csatolt tervezet szerinti utépítés hozatik ismételtén javaslatba.

A fent elötüntetett építési költségek mikénti fedezésére vonatkozólag a következő előterjesztést batorkodik a hivatal tenni, melyben a számtalan lehető módozatokból a legalkalmasabbnak mutakozó javasoltatik.

Lehető volna oly fedezeti módot alkalmazni, hogy az építési költségek bizonyos számú vegyük fel 10, évi részletben lennének vállalkozónak kifizetendők.

Mint hogy azonban vállalkozó befektetett tőkét legalább 5—7½% kamatozással fogja számítani s a vármegyének mint építetőnek minden esetre módjában fog állani ennél olcsóbban szerezni be a szükséges pénzüsszeget, ezen módozat, mint drága nem ajánltatik.

Legcélszerűbbnek fog tehát maradni, ha vármegye szerzi be a szükséges építési tőkét akár rövid, tesszem fel 10 évi lejáratu kölcsönnel akár hosszabb lejáratu törlesztési — kölcsönnel.

Mint hogy azonban az általános forgalmi érdekeken kívül első sorban az utépítés által közvetlenül érintett Szentés, Szegvár és Mindszent községek vannak érdekelve, csak méltányos leendő, ha ezek, rendes közmunka járulékon kívül, érdekeltségük részarányában az utépítési költségeihez külön is járulnak.

Mivel azonban ezen problematicus érdekeltségi arány meg nem állapítható s mivel ugy sem várható, hogy a nevezett községek ezen arányban járulnának az utépítési költségeihez: oly mód volt keresendő, mely egyfelől méltányos, másrészt az érdekelt községek anyagi erejét nem lépi túl.

Ily alapul önkényt kínálkozik az érdekelt községek belterületén átvonuló utszakaszok építési költségének egy bizonyos hányada, valamint az átvonuló szakaszok fentartási költségének egy része s ez annyival is inkább, mert az állami utak építési és fentartási költségeihez is az érintett községek az átkelési szakasz hosszához képest járulnak hozzá.

Ezen irányelvek mellett még az lenne megállapítandó, hogy a fent érintett utszakaszok költségeihez az érdekelt községek mily mérvben járuljanak hozzá?

Ha figyelembe vesszük, hogy a külterületi utszakasz kongó téglá burkolattal építettik ki, míg a belterület, éppen helyi fekvésénél fogva, nagyobb forgalma miatt s a hozzákötött várokozásnál fogva egy jóval költségesebb burkolattal látandó el, önként veti fel magát az eszme, hogy ezen több kiadást, mely főleg az érintett községek helyesen felfogott érdekében merül fel az érdekelt viseljék, épp úgy a fentartásnál felmerülő nagyobb kiadásokat is. A fenti utépítési költségek és tőkésített fentartási árból kitűnik, hogy 1 km. kongótéglá ut kerekszámában 35265 frtot, míg 1 km. kövezett ut 43310 frtot, két le így a különbség 8045 frt kilométerenként, vagyis a kocka kőburkolatu 7,51 km. utszakaszon összesen 60417 frt 95 kr.

És ez lenne azon minimális összeg, melylyel részarány után felosztva, azon érdekelt 3 községnek, ugymint Szentés város, Szegvár és Mindszent községek, az építési töke és fentartáshoz a méltányosság legszűkebb határai közt is, járulni kellene.

Az építési költségekből még fennmaradó 384012 frt fedezetére a vármegye közmunka alapjának f. év végével fennmaradó s legalább 60000 frtra becsülhető várandósága és az 1889. évi közmunka váltságból egyéb kiadások mellett nélkülözhető 3000 frt összesen 90000 frtnyi készpénzen tul eső, kerekszámában 295000 frtra tehető hiány pedig kölcsön által lenne fedezendő.

Az építkezés mikénti keresztülvitele, anyagok minősége, építési határidők stb. a magas kormány által kiadott feltételeken kívül, a realizálásakor megállapítandó részletes építési feltételekben leszen szabályozandó.

Csongrád vm. m. kir. államépítészeti hivatala.

Szegeden 1888. évi december hó.

Látta a hiv. főnöke:

Csaby Andor
kir. főmérnök.

Szobotka Rezső
kir. mérnök.

Helyi és vegyes hírek.

— **Fölszólítás.** Mai számunkkal lapunk megszűnővén, fölkérjük mindazon tisztelt előfizetőinket kik hátralékban vannak, hogy ezt Keller Lajos plebános urhoz beküldeni sziveskedjenek, mert ellenesetben sajnálattal bár, per utján kell kintlévő követelésünket beszédni.

— **“Mindszent Szegvár és Vidéke”** cím alatt Diamant Manó felelős szerkesztősége alatt f. évi mártius 3-ikával vegyes tartalmu heti lap indul meg, mint értesülünk a lap előfizetési ára évnegyedenként 75 kr. lesz. A lap vasárnaponként jelen meg, munkatársai között mint halljuk ott lesznek főtisztelendő Keller Lajos plebános, dr. Filó Lajos szentesi, dr. Virágh Lajos szegvári, Hubacsék Pál, Szobotka Gusztáv mindszenti, Enyedi Imre budapesti ügyvédek, Kulinyi Zsigmond a „Szegedi Napló” szerkesztője, Tolnai Béla kisteleki jegyző s még többen.

Ha ezek közreműködnek, a siker alig maradt el, mert a vidéki heti lapoknál ritkán látunk ily munkatársi — névsort. Jó és állandó sikert kívánunk az új lap szerkesztő — kiadójának!

— **Telefon a vasutakon.** Franciaországban legutóbb több helyen érdekes kísérleteket tettek a telefontal. Noyelles és Saint-Valery között nyílt pályán megállítottak egy vonatot, ott a táviró mellett tefondrótok is futnak végig a pálya mentén. Egy hordozható telefonkészüléket, mely a vonaton volt, a vezetékkel összekapcsoltak s a rögtönzött összeköttetés a legközelebbi két állomással sikerült. A telefon igen jól működött s így vasuti veszedelem esetén ez lenne legegyszerűbb módja a segítség hívásnak, főlteve természetesen, hogy van telefonvezeték a vasut mentén.

— **Jómódu koldusasszony.** A kolozsvári rendőrséghez a napokban egy ismeretes városi koldusasszony állított be, azzal a panasszal, hogy őt meglopták. Még mosolyogva hallgatták panaszát, gondolva, hogy mit lohattak el ettől a földhöz ragadt szegény asszonytól. Annál nagyobb lett a csudálkozás, mikor az asszony elmondta, hogy — 40 darab tizest loptak el tőle, vagyis 400 forintot, a mit ő úgy kuporgatott össze koldulásból. Most már csakugyan szegény koldusasszony lett belőle.

— **Közkatonából tábornagy.** Gráczban Abele báró nyugdíjazott tábornagy 75 éves korában meghalt. Abele Vince 1831-ben lépett a hadseregbe mint közkatona. 1848-ban százados volt és 1849. április 10-én résztvett a váci ütközetben; 19-én Nagy-Sarlót védelmezte a honvédsapatok ellen, de ekkor megsebesült és fogságba került, melyből egy orosz csapat szabadította ki. Ez év december havában nevezett ki őrangygyá, 1856-ban alezredessé, 1859-ben ezredessé és mint ilyen Magentánál tüntette ki magát 1864-ben Dániában harcolt, 1866-ban Königrätznél, hol a visszavonulást fedezve, a legnagyobb rendben jött át az Elbán. 1876-ban már mint altábornagy a II. osztályu vaskorona-renddel megkapta a bárói méltóságot. 1882-ben ment nyugdíjba tábornagyi ranggal.

— **Szétzúzott ember.** Szegeden a m. államasut pályaudvarán kocsioltatás közben egy Proszinger Gáspár nevű szertárórt, a mint a sineken át akart menni, egy szaladó teherkocsi leütött a lábáról s a fejét szétzúzta. Szörnyet halt.

— **A hercegprimás és a rabszolgaság.** Az afrikai rabszolgakereskedés leküzdésére Lavignie biboros által megindított mozgalommal foglalkozik Simor hercegprimás is legutóbbi főpásztori körlevelében. A körlevelében a hercegprimás

felhívja papságát és híveit, hogy gyámolítsák pénzbeli adományokkal a mozgalmat.

— **Verekedés.** Aligvan Tömörkényen lakodalom vagy báli összejövetel verekedés nélkül. A közel multban egyik lakodalomban, a 67 éves Jaksa János is részt vett egy véres verekedésben, mely rá nézve végzetessé vált, mert oly ütlegeket mértek rá, hogy azokba pár hét alatt bele halt. Sajnos! vannak Tömörkényen professzionátus verekedők, a kik már azon szándékkal mennek a multság helyre, hogy valakit megvernek: sajnós, hogy megfékezésére nincs erő, nincs hatalom. Bizony nagyon felillene még Tömörkényen a d e r e s! De remélhető, hogy mitután megnyerték a civilizáció fő faktorait: templomot s lelkész, majd lassankint szelidülni fognak a puszták fainak erkölcei.

— **Eltűnt adományok.** Fehérmegye tegnapi közigazgatási ülésén gr. Festetics Bennó kir. tanfelügyelő azt az meglepő jelentést tette, hogy a tanfelügyelői irományok rendezése közben oly okmány nyomára jutott, melynek értelmében Moóron br. Luzsénszky és mások adakozásából több ezer forintnyi óvodai alapnak kell lennie, de sem neki, sem a megyei hatóságnak nincs tudomása arról, hogy az alap megvan-e és miként kezelik. Ennélfogva a tanfelügyelő azt indítványozza, hogy Kovács Sándor moóri főszolgabíró e tárgyban vizsgálattételre és sürgős jelentésre szólítsák fel. A közigazgatási bizottság ezt egy hangulag elrendelte.

— **A kubikos sorsa.** Egy Kopeczi Farkas nevű koród-szent-mártoni (Kisküküllő m.) származásu napszámos ember fekszik most a nagy-kállói kórházban, egy szegény kubikos, a kit rettentő módon nyomorított meg a sors. Nem mindennapi az, amit ez a szerencsétlen ember szenvedett. 1888. július havában lépett az alsó-szabolcsi tiszai ármentesítő társulat szolgálatába és a Nagy-Falu szabolicsmegyei község alatt készített csatornaásásnál dolgozott, Mihalik munkavezető felügyelete, Benedek szakaszmérnök vezetése alatt. November hó utolsó felében munkaközben mindkét lábfeje elfagyott, munkaképtelen lett. Ekkor 3 hétig kinn a gátparton egy gyékénykunyóban feküdt. Egyszer a társulati orvos megnézte, g y ó g y s z e r t rendelt neki, lába azonban nem gyógyult, folyton kékült, aztán feketedni kezdett. Ekkor nagy hidegek következtek és Villás György gátcsősz bevitte a faluba a nyomorékot. Itt könyörületességből egy szegény parasztember istállójában helyezték el, ott feküdt két teljes hónapon át. A mit a szerencsétlen erről a két hónapról elbeszél, az súlyos vád az ármentesítő társulat, valamint a község illetékes közegei ellen, kinek legalább a humanizmus parancsolta volna, hogy pártját fogják a nyomorékká lett munkásnak. Mint a Szabolcsi Szabadsajtó írja, a szerencsétlen ember e két hónap alatt — saját elbeszélése szerint — minden ápolás nélkül feküdt az istállóban. A falubeliek hordtak neki ételt könyörületből, térdén csuszva ment ki o l y k o r o l y k o r vizet kért. A g á t c s ő s z h e t e n k i n t egyszer megnézte ezt többször kérte, hogy vitesse el valamelyik kórházba, de ez nem történt meg állítólag azért, mert korház közelben nincs. Orvos nem járt hozzá, kétszer orvosságot küldött csak. Végre kétségbeesésében öngyilkossággal fenyegetőzött, ekkor aztán e hó 10-én beszállították a nagy-kállói kórházba. Ekkor már mind a két lábára üszkösödésnek indult, a hus rothadásnak indult, úgy, hogy itt-ott a csont látszott. Rögtön le kellett vágni térdben a kubikos mindkét lábát, úgy, hogy a szerencsétlen ember nyomorék lett teljes életére.

A Király manifestuma.

N é p e i m h e z !

A legsúlyosabb csapás, mely atyai szívet érhetne, drága egyetlen Fiamnak pótolhatlan elvesztése, Engem, Házammal és hű népeimmel a legmélyebb gyászba borított.

Bensőmben megrendülve alázatossággal hajlok meg az isteni gondviselés ki nem fürkészhető határozata előtt, s népeimmel a Mindenhatóhoz könyörgök: Adjon erőt, hogy uralkodói kötelemének lelkiismeretes teljesítésében ne lankadjak, hanem követve ugyanazt az királyt, melynek változatlan megtartása ezentul is a jövőre biztosítva van, a közjé s a béke áldásainak megőrzésére irányzott folytonos törekvésben bátran és bizalomteljesen kitartsak.

Vigaszt nyújtott azon tudat, hogy a legkeserűbb lelki fájdalom e napjaiban népeimnek mindenkor tapasztalt szívélyes részvéte környez s hogy minden oldalról, minden körből, közelről és távolból, városból és faluról, e részvétnak oly sokféle és olyannyira megható nyilatkozásait veszem.

Benső elismeréssel érzem, hogy a kölcsönös szeretet és hűségnek az a köteléke, mely engemet és Hazámat Monarchiám minden népével összeköt, a megpróbáltatás ily nehéz óráiban csak méginkább megerősödik és megszilárdul, s azért szükségét érzem annak, hogy részemről s a Császárné és Királyné, forrón szeretett Hitvesem részéről, valamint mélyen suttott menyem nevében is a gyászunkon való szeretetteljes részvétnak mindezen nyilvánulásait szívem mélyéből megköszönjem.

E mélyen érzett köszönettel, hű népeimmel egyetemben fohászok az Isten kegyelmes segedelmeért, a további együtt működéshez egysült erővel a haza üdvére.

Kelt Bécsben, 1889. évi feb. hó 5-én.

Ferencz József s. k.

Vasuti menetrend.

H.-M.-Vásárhelyről—Szeged felé: 6 óra 46perccel, 5 óra 28 p. este

H.-M.-Vásárhelyről—Nagy-Várad felé délelőtt 10 óra 24 perckor, délután 7 óra 11 perckor.

Kistelekről—Budapestre: személyvonat éjjel után 2 óraker, délután 3 óraker: omnibus-vonat reggel 6 óraker.

Kistelekről—Szegedre: személyvonat déli 12 óraker, éjjel 12 óraker, omnibus, vonat délután 6 óraker.

Szentesről—Budapestre. Indul 5 óra

8 perc reggel, 11 óra 15 perckor d. u.
Szolnokról—Szentesre. Indul 3 óra 26 perc éjjel 11 óra 50 perc d. e.
Szentesre érkezik 8 óra 16 perc d. e.
4 óra 30 perc d. u.

Felelős szerkesztők:

KELLER LAJOS és SZOBOTKA GUSZTÁV

Kiadótulajdonos:

AZ ALAPÍTÓ EGYESÜLET.

T. Csillag Anna kisasszony Budapest. Kiténő jó hatású hajnövesztő kenőcsét oly sokan dicsérik és annak sikeréről oly sokat hallottam, hogy kérek részemre utánvétellel egy 3 frtos köcsöggel küldeni.

Condianó Sándor, ezredes, Ő Felsége a romániai király szárnysegéde. Bukarest.

T. Csillag Anna kisasszony Budapest. Van szerencsém megkeresni a kiténő jó hatású hajnövesztő kenőcséből egy tégelyvel a 1 frt és egy tégelyvel a 2 frt utánvétellel küldeni. Tisztelettel

gr. Starhenberg Guido Kópósdán.

T. Csillag Anna kisasszony. Sziveskedjen nekem postafordultával az ön kiténő hajnövesztő kenőcséből egy 2 frtos köcsöggel küldeni.

Ludvig Ritter v. Liebig Reichenberg.

T. Csillag Anna kisasszony Budapest. Tisztelettel megkeresem, nekem a kiténő hatású hajnövesztő kenőcséből két darab 2 frtos tégelyvel utánvétellel küldeni.

Ij. gróf Eszterházy Imre, Bakony-Szt.-László.

T. Csillag Anna kisasszony. Legyen szives kiténő hajnövesztő kenőcséből egy köcsöggel a 2 frt utánvétellel küldeni.

Orgr. Pallavicini Ad. Abauj-Szemere.

T. Csillag Anna kisasszony Budapest. A mellékelt 2 frtért kérek az ön kiténő, felülmúlhatatlan haj- és hajnövesztő kenőcséből postafordultával küldeni. Tisztelettel

báró Vatzdorf, Váth (Vasm.)

T. Csillag Anna kisasszony Budapest. Sziveskedjen az ön híres s kiténő haj- és szakálnövesztő kenőcséből még egy 3 frtos tégelyvel mihamarabb küldeni.

Dr. Alex. Freih. v. Neupauer Graz, Hofgasse.

T. Csillag Anna kisasszony Budapest. Az ön kiténő hajnövesztő kenőcséből kérek egy 2 frtos köcsöggel utánvétellel küldeni.

Wurmband Anna gräfin Bickfeld.

T. Csillag Anna kisasszony Budapest. A kiténő kenőcséből kérek egy 2 frtos köcsöggel.

Gróf Gonroy Félix Bécs.

Igen tisztelt Csillag Anna kisasszony Budapest. Kiténő hajnövesztő kenőcséből kérek két köcsöggel küldeni. Tisztelettel

Ludvika Schvenk v. Reindorfk. k. Hauptmannsgattin. Prag.

En Csillag Anna

185 otm. hosszú óriási Loreley-hajammal, melyet az általam feltalált kenőcs 14 havi használata után nyertem, mely megakadályozza a hajkihullást, elősegíti a hajnövést és erősíti a hajbort, uraknál elősegít egy teljes erős szakálnövést, rövid ideig való használat után a hajnak, valamint a szakálnak természetes színt és sűrűséget kölcsönöz és megóvja korai szüléstől a legmagasabb korig. Egy köcsög ára 2 frt. Postával küldés naponként a pénz előleges beküldése vagy posta-utánvétel mellett az egész világba.

Csillag és Tsa

Budapest,

Király-ut 26.

T. Csillag Anna kisasszony Budapest. Ő fensége Carolat hercegnek újlag kiténő hatású kenőcséből 4 köcsöggel, cím. Prinzes. Carolat Góthen

Csillag Anna kisasszony Budapest. kérek egy köcsöggel az ön kiténőnek elismert hajnövesztő kenőcséből. Tisztelettel Anna Edle v. Lichnegel Wien, Stuckgasse.

T. Csillag Anna kisasszony Budapest. Kérek részemre a kiténő jó hatású kenőcséből ide postafordultával 3 köcsöggel küldeni. Baronin von Pistör, Hotel Grafen Meren.

T. Csillag Anna kisasszony Budapest. Kérek az ön kiténő hajnövesztő kenőcséből egy köcsöggel. Beschorner Frigyes, hadnagy a 47-ik gyalogezredbe

T. Csillag Anna kisasszony Budapest. A különös kiténő hatású hajnövesztő kenőcséből kérek utánvétel mellett egy 2 frtos köcsöggel. Tisztelettel Juszt J Oberlehrer. Dekán.

T. Csillag Anna kisasszony Budapest. Kiténő hatása kenőcsét oly sokan dicsérik, ezért kérek én is egy 3 frtos köcsöggel. Selma von Preusz Meran Züdtirol.

T. Csillag Anna kisasszony Budapest. Kérek az igen jó hatású kenőcséből még 4 tégelyvel küldeni. Tisztelettel Wondrak Ludvig, háztulajdonos, Bécs mellett Mauer.

T. Csillag Anna kisasszony Budapest. Levelem vételénél kérek azonnal az ön híres hajnövesztő kenőcséből 3 nagyobb köcsöggel küldeni. Tisztelettel Losatella grófnő, Gailpitz, Mähren.

T. Csillag Anna kisasszony Budapest. Sziveskedjen nekem jó hatású kenőcséből 3 köcsöggel küldeni. Tisztelettel Jakob Girard v. Ebenstein, Trient, Tirol.

T. Csillag Anna kisasszony Budapest. Kérek a már küldött jó hatású kenőcséből még 4 köcsöggel. Tomakovic Zsigmond, c. kir. hadbiztos, Ruma.

SCHLICK-féle vasöntöde és gépgyár

RÉSZVÉNY-TÁRSASÁG BUDAPEST.

VÁROSI IRODA és RAKTÁR: VI. váci körut 57.

GYÁR és IGAZGATÓSÁG: VI. külső váciut 1696,99.

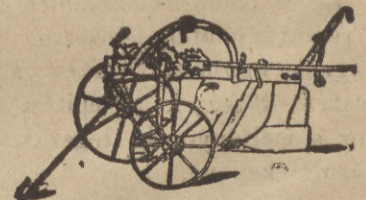
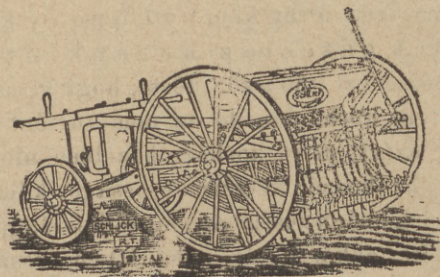
GŐZ- és JÁRGÁNCSEPLO KÉSZÜLETEK.

SCHLICK-féle szab.

KÉT- ÉS HÁROMVASU EKÉK.

SCHLICK-féle szab. „Haladás” sorvető-gépek

Szóróvető gépek.

Schlick fél szab. Rayol-ekék, Schlick és vidats féle eredeti egyvasu ekék és talajművelő-eszközök boronák és rögtörő hengerek szecskaavágók répaavágók repavágók tengeri morzsolók, csöves tengeri daralók gabonatisztító rosták, örlőmalmok stb.

Az összes ekék tartalékreszei készletben tartatnak. — Előnyös fizetési feltételek. — Legolcsóbb árak.

Árjegyzékek kívánatra ingyen és bérmentve.

Jegyzet. Vanszerencsénk ezennel t. c. illetbarátaink becses tudomására hozni, hogy noha a VI. váci-körut 57. sz. a lévő irodánk legnagyobb részét a külső váci-uton lévő gyártelepünkre helyeztük át, mindazonáltal az eddig irodai helyiségünkben t. üzletbarátaink kényelme érdekében egy városi irodát tartunk fenn, valamint, hogy ugyanott építési cikkeink és gazdasági gépeinkből raktárt létesítettünk.

A Schlick-féle vasöntöde és gépgyár révénytársaság igazgatósága.